20.10.2016

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI TYÖSUOJELUUN LIITTYVIEN ARVIOINTIELIMIEN HYVÄKSYMISESTÄ ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA (HE 183/2016 VP)

Pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä annettua lakia. Kyseisessä laissa säädetään koneiden, työvälineiden, henkilönsuojainten ja muiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointipalveluja suorittavien arviointielimien hyväksymisestä Euroopan unionin lainsäädännön tarkoittamiksi ilmoitetuiksi laitoksiksi. Ilmoitetulla laitoksella tarkoitetaan jonkin Euroopan unionin jäsenvaltion hyväksymää arviointielintä, jonka hyväksyminen perustuu Euroopan unionin tuotteita koskeviin yhdenmukaistamissäädöksiin.

Tuotteita koskevien yhdenmukaistamissäädösten tarkoituksena on varmistaa, että tuote täyttää sitä koskevat olennaiset terveys- ja turvallisuusvaatimukset ja että se voidaan esteettä luovuttaa markkinoille ja käyttöön. Talouden toimijan, kuten valmistajan, on varmistettava ennen tuotteen markkinoille saattamista sen vaatimustenmukaisuus erilaisilla vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyillä. Osassa arviointimenettelyjä, esimerkiksi EU-tyyppitarkastus, on käytettävä ulkopuolisen, ilmoitetuksi laitokseksi hyväksytyn arviointielimen palveluja.

Nyt esitettävät muutokset johtuvat Euroopan unionin henkilönsuojaimia ja köysiratalaitteistoja koskevista asetuksista. Asetukset tulevat korvaamaan vastaavat direktiivit. Kyseisten asetusten vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten ilmoittamista koskevia säännöksiä sovelletaan 21.10.2016 alkaen. Asetukset ovat lähtökohtaisesti suoraan sovellettavaa oikeutta eivätkä edellytä kansallisia täytäntöönpanotoimia. Asetukset kuitenkin edellyttävät, että jäsenvaltion on nimettävä ilmoittamisesta vastaava viranomainen. Sen tehtävänä on hyväksyä vaatimustenmukaisuuden arviointipalveluja suorittavat arviointielimet toimimaan ilmoitettuna laitoksena, ilmoittaa hyväksymistään laitoksista Euroopan unionin komissiolle ja muille jäsenvaltioille sekä valvoa ilmoittamiaan laitoksia. Tarkoituksena olisi, että toimivaltaista viranomaista koskevia lain säännöksiä sovellettaisiin edelleen, mutta arviointielimen hyväksymisen edellytyksiin ja toimintaan sovellettaisiin suoraan henkilönsuojain- ja köysiratalaitteistoasetusta. Esityksen mukaan sosiaali- ja terveysministeriö olisi edelleen hyväksymisestä ja ilmoittamisesta vastaava viranomainen. Ehdotetut muutokset eivät vaikuttaisi ilmoitettujen laitosten hyväksymismenettelyyn ja olisivat luonteeltaan teknisluonteisia.

Sosiaali- ja terveysministeriö hoitaisi nykyistä vastaavasti lain kattamien tuotteiden kohdalla ilmoitetuksi laitokseksi hyväksymisen riippumatta siitä, arvioiko arviointielin työkäyttöön tarkoitettujen tuotteiden ohella myös kuluttajakäyttöön tarkoitettuja tuotteita. Esimerkiksi henkilönsuojaindirektiivi ja sen korvaava henkilönsuojainasetus kattavat henkilönsuojaimet riippumatta niiden käyttötarkoituksesta.

Meritullinkatu 8, Helsinki
PL 33, 00023 VALTIONEUVOSTO
www.stm.fi

Puhelin 0295 16001
Telekopio 09 6980 709

e-mail: kirjaamo@stm.fi
etunimi.sukunimi@stm.fi

Vaikutukset

Henkilönsuojaindirektiivin tarkoittamaksi ilmoitetuksi laitokseksi on tällä hetkellä hyväksytty Työterveyslaitos ja köysiratalaitteistodirektiivin tarkoittamaksi ilmoitetuksi laitokseksi Inspecta Tarkastus Oy. Ne joutuvat hakemaan henkilönsuojaimia ja köysiratalaitteistoja koskevien asetusten mukaiseksi ilmoitetuksi laitokseksi, jos ne haluavat jatkaa toimintaansa ilmoitettuna laitoksena. Käytännössä, kun henkilönsuojaimia ja köysiratalaitteistoja koskevat direktiivit kumoutuvat 21.4.2018, poistetaan direktiivien mukaiset ilmoitetut laitokset komission ylläpitämästä sähköisestä NANDO-tietojärjestelmästä.

Arviointielimen hyväksymisen edellytykset osoitetaan ensisijaisesti akkreditoinnilla, ja hakemukseen ilmoitetuksi laitokseksi on liitettävä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikön akkreditointipäätös. Akkreditoinnin maksut koostuvat kiinteästä hakemusmaksusta, kiinteästä arvioinnin perus- ja vuosimaksusta, arvioinnin ja päätöksenteon tuntimaksusta sekä teknisen arvioinnin maksusta. Koska Työterveyslaitos ja Inspecta Tarkastus Oy ovat jo akkreditoituja, niiden osalta kustannusvaikutukset muodostuisivat lähinnä arvioinnin ja päätöksenteon tuntimaksusta (119 euroa/h). Sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymispäätöksestä peritään maksu, joka on keskimäärin ollut noin 300 - 400 euroa. Esitys ei vaikuttaisi viranomaistoimintaan.

Voimaantulo

Henkilönsuojaimia ja köysiratalaitteistoja koskevien EU-asetusten vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten ilmoittamista koskevia artikloja sovelletaan 21.10.2016 alkaen. Tämän vuoksi laki ehdotetaan tulemaan voimaan 21.10.2016 tai mahdollisimman pian tämän jälkeen.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännöksillä varmistettaisiin, että ilmoitetuksi laitokseksi hyväksytty arviointielin voisi jatkaa toimintaansa keskeytyksettä. Henkilönsuojainten tai köysiratalaitteistojen ilmoitetuksi laitokseksi jo hyväksytty arviointielin voisi jatkaa toimintaansa ilmoitettuna laitoksena hyväksymispäätöksensä mukaisesti sen voimassaolon ajan, kuitenkin enintään 21.4.2018 saakka, jolloin direktiivit korvautuvat asetuksilla. Arviointielin voisi hakea henkilönsuojain- tai köysiratalaitteistoasetuksen mukaiseksi ilmoitetuksi laitokseksi ehdotetun lain voimaantulon jälkeen, jolloin sillä olisi valmius toimia asetuksen mukaisen ilmoitettuna laitoksena asetusten tullessa varsinaisesti sovellettavaksi eli 21.4.2018 alkaen.

Valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelun aikana on tehty yhteistyötä työ- ja elinkeinoministeriön, FINAS-akkreditointiyksikön, Työterveyslaitoksen ja Inspecta Tarkastus Oy:n kanssa. Esitys on käsitelty ja hyväksytty kolmikantaisessa Työturvallisuussäännöksiä valmistelevassa neuvottelukunnassa.

Neuvotteleva virkamies Hanna-Mari Pekuri